

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Херсонський державний університет

Чабан Н.І.

**УКРАЇНСЬКА МОВА
(ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ)**

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

освітньо-професійної підготовки бакалавра

Напрямів

6.030401 Правознавство (Foreign students)
6.030504 Економіка підприємства (Foreign students)
6.030501 Економічна теорія (Foreign students)
6.030601 Менеджмент (Foreign students)

**Херсон
2013 рік**

Розроблено та внесено:

Херсонський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Розробник програми

Чабан Наталя Іванівна, доцент кафедри мовної освіти
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)

Херсонського державного університету, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензенти:

Нагрибельна Інна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук,
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)

доцент, завідувач кафедри філології Херсонського державного університету

Окунович Тетяна Григорівна, кандидат педагогічних наук,
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)

доцент кафедри мовознавства Херсонського державного університету

Затверджена

Вченою радою ХДУ
Протокол № 5 від «25» листопада 2013р.

Погоджено

НМР ХДУ
Протокол № 2 від «20» листопада 2013р.

Розглянуто на засіданні
загальноуніверситетської кафедри мовної освіти
Протокол № 1 від «03» вересня 2013р.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (для іноземних студентів)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямів 6.030401 Правознавство (Foreign students), 6.030504 Економіка підприємства (Foreign students), 6.030501 Економічна теорія (Foreign students), 6.030601 Менеджмент (Foreign students).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фонетика, орфоепія, графіка, орфографія, лексика, словотвір, фразеологія, стилістика, синтаксис, пунктуація, культура української мови, а також ділова українська мова.

Міждисциплінарні зв'язки: У процесі вивчення та опанування цього курсу реалізуються міжпредметні зв'язки з такими дисциплінами: «Історія України», «Історія української культури», «Історія держави і права», «Психологія», «Університетська освіта (університетська освіта, основи наукових досліджень, вступ у спеціальність)», «Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка, етика та естетика)».

1. Мета і завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (для іноземних студентів)» є формування мовної та мовленнєвої компетенції іноземних студентів, сприяння їх адаптації до професійного й культурного середовища України.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (для іноземних студентів)» є:

- забезпечити засвоєння норми української літературної вимови та правописних норм української мови;
- формувати вміння та навички слухання, читання, письма й говоріння українською мовою;
- формувати уміння спілкуватися українською мовою в побутовому та навчально-професійному середовищі;
- забезпечити засвоєння основ базової української лексики з економіки, юриспруденції та обраної спеціалізації.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- українську абетку;
- співвідношення між звуками і буквами;
- закономірності літературної вимови слів;
- способи творення слів;
- граматичну систему сучасної української літературної мови;
- норми сучасної української літературної мови (орфографічні, лексичні, орфоепічні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні);
- систему частин мови, їх особливості;
- основи усного та писемного спілкування;
- основи культури мовлення;
- основні закони комунікації;

вміти:

- слухати, читати, писати й говорити українською мовою;

- передавати зміст прочитаного або прослуханого тексту;
- помічати і виправляти помилки у власному та чужому мовленні;
- спілкуватися українською мовою у побутовій, навчально-професійній і культурній сферах;
- перекладати тексти українською мовою на відповідному рівні;
- поєднувати імітаційний шлях засвоєння орфоепічних навичок із свідомим засвоєнням норм літературного мовлення;
- вміти висловлювати власну думку;
- брати участь у діалозі на професійну, побутову і наукову теми;
- використовувати лексику запропонованих тем, вільно і граматично правильно вводити її у діалогічне та монологічне мовлення;

На вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (для іноземних студентів)» відводиться 866 годин / 24 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Початковий фонетико-граматичний мінімум.

Фонетика. Орфоепія.

Голосні та приголосні звуки. Зміни приголосних у мовному потоці. Склад. Складоподіл. Наголос. Чергування голосних звуків. Чергування приголосних звуків. Орфоепічні норми граматичних форм.

Графіка. Орфографія.

Українська абетка. Звуки і літери. Правила переносу слів із рядка в рядок. Правопис знака м'якшення. Апостроф. Позначення на письмі подовжених приголосних звуків. Правопис префіксів. Написання складних і складноскорочених слів. Правопис слів іншомовного походження. Уживання великої літери.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір. Морфологія.

Лексикологія. Фразеологія. Словотвір.

Лексичне значення слова. Багатозначність слів. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Фразеологізми. Способи словотворення.

Морфологія.

Іменники. Творення іменників. Прикметники. Творення прикметників. Займенники. Творення займенників.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Морфологія.

Морфологія.

Дієслово. Творення дієслів: вираження дії, що відбувалася раніше; вираження дії, що відбуватиметься; вираження результативної дії; вираження минулої та майбутньої результативних дій; вираження прохання, побажання, наказу; вираження напрямку руху. Числівники. Творення числівників. Прислівники. Творення прислівників. Дієприкметники. Дієприслівники. Службові частини мови.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Синтаксис. Пунктуація.

Синтаксис. Пунктуація.

Словосполучення. Речення. Типи речень. Порядок слів у реченні. Прості речення.

Поняття про суб'єкт і предикат. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Тире між підметом і присудком. Типи односкладних речень. Складне речення. Уживання сполучників у простому і складному реченнях. Речення з чужим мовленням.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Наукова комунікація як складова фахової діяльності.

Термінологія. Стилїстика.

Українська термінологія в професійному спілкуванні. Термінологія обраного фаху. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Граматичні особливості мови наукового стилю. Способи творення термінів. Науковий етикет. Види наукових робіт. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування.

Стилїстика. Культура мови.

Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Основи культури української мови. Комунікативні ознаки культури мови. Словники у професійному мовленні. Типи словників.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Ділова українська мова.

Стилїстика. Ділова українська мова.

Функціональні стилі сучасної української літературної мови. Офіційно-діловий стиль у фаховому мовленні. Вимоги до мови ділових паперів. Текст як реквізит документа. Правила оформлення і розташування реквізитів. Загальні вимоги до складання та оформлення документа. Документація щодо особового складу. Організаційні та розпорядчі документи. Обліково-фінансова документація. Документи з господарсько-договірної діяльності. Сучасні ділові документи правничої сфери.

До всіх модулів входить:

Ситуативно-тематичний мінімум соціально-культурної сфери спілкування.

Факультет. Робочий день. Наш гуртожиток. Обід. Знайомство. Бібліотека. Моя родина. Ознайомтеся, Херсон. Мій вихідний день. Дружня допомога. Супермаркет. У гостях. Прогулянка містом. Спорт у житті людини. День народження. Український патріот. Пори року в Україні. Хай буде мир на землі. У поліклініці.

3. Рекомендована література.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І.Р. та ін. Вивчаємо українську мову. Розширений курс. Самовчитель: Навч. посібник [Текст] / За ред. В.М.Русанівського. – К. : Либідь, 1993
2. Вовк П.С. та ін. Українська мова: на матеріалі економічних текстів: Навч. посіб. [Текст] / П.С. Вовк, В.В. Радченко, Т.М. Крик. — К.: Вища шк., 2007. — 215 с.: іл.
3. Лисенко Н.О., Кривко Р.М., Світлична Є.І., Цапко Т.П. Українська мова для іноземних студентів: Навч. посіб. [Текст] / Н.О. Лисенко, Р.М. Кривко, Є.І. Світлична, Т.П. Цапко. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 240 с.
4. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з курсу “Українська мова” для іноземних студентів початкового етапу всіх спеціальностей. Випуск 1. [Текст] / Уклад. К.П. Добровольська, І.Я. Нікуліна, Л.О. Сиволова. – Одеса:

ОДЕУ, 2000.

5. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з курсу “Українська мова” для іноземних студентів початкового етапу всіх спеціальностей. Випуск 2. [Текст] / Уклад. Г.В. Ковальчук, І.Я. Нікуліна, Л.О. Сиволова. – Одеса: ОДЕУ, 2004.

6. Терлак З.М., Сербенська А.А. Украинский язык для начинающих [Текст] – Львов: Світ, 1990.

7. Українська мова для іноземців. Модульний курс: навч. посібн. [Текст] / О. Антонів, Л. Паучок. — К.: Фірма «ІНКОС», 2012. — 268 с.: іл. + Компакт-диск.

8. Чистякова А.Б., Селівестрова Л.І. та ін. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів [Текст] / А.Б. Чистякова, Л.І. Селівестрова. — Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2009. — 524 с.

9. Ющук И.Ф. Я выучу украинский язык: Фонетика. Лексика. Морфология. Украинская литература 19 века: Пособие для учащихся [Текст] – К. : Освіта, 1991.

10. Ющук І.П. Курс прискороеного навчання української мови [Текст] – К.: МП «Борівітер», 1994.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник [Текст] / За заг. ред. О. Сербенської. - Львів: Світ, 1994. - 152 с.

2. Волощак М. Неправильно — правильно: Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації [Текст] — К., 2000.

3. Скрипник Г. Мова як чинник загальнонаціональної консолідації [Текст] // Урок української. - 2002. - Ч. 7. - С. 6-7.

4. Гнаткевич Ю. Уникаймо русизмів в українській мові [Текст] — К.: Видавничий центр "Просвіта", 2000.

5. Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання [Текст] — К.: Рідна мова, 2000.

6. Довідник з культури мови: Посібник [Текст] / С.Я.Єрмоленко, С.П.Бибик, Н.М.Сологуб та ін.; За ред. С.Я.Єрмоленко. – К., 2005.

7. Дороніна М.С.. Культура спілкування ділових людей [Текст] – К., 1998.

8. Єрмоленко С.Я., Сологуб Н.М., Бибик С.П., Сютя Г.М., Чемеркін С.Г. Довідник з культури мови [Текст] – К.: Вища школа, 2005.

9. Масенко Л. Мовно-культурна ситуація в Україні (Соціо-психологічні чинники формування) [Текст] // Дивослово. — 2001. — №10. — С. 7-10.

10. Пономарів О. Фразеологія (мовностилістичні поради) [Текст] // Урок української. — 2002. — Ч. 7 — С. 22-25.

11. Чак Є.Д. Складні випадки правопису та слововживання [Текст] – К., 1998.

12. Чмут Т.К., Чайка Г.Л., Лукашевич М.П., Осетинська І.Б. Етика ділового спілкування [Текст] –К.: МАУП, 1999. – 208с.

13. Шевчук С.В. Ділове мовлення. Модульний курс: Підручник [Текст] – К.: Літера ЛТД, 2003.

14. Ющук І. П. Українська мова [Текст] - К.: Либідь, 2004. -640с.

Перекладні словники ділової мови

1. Гаврилишин Я., Каркоць О. Словник ділових термінів: Англо-український і українсько-англійський [Текст] - К., 1993.

2. Новий російсько-український словник-довідник: Близько 65 тис. слів [Текст] / С.Я. Єрмоленко, В.І. Єрмоленко, К.В. Ленець, Л.О. Пустовіт. — К., 1996.
3. Російсько-український словник наукової термінології: У 3 т. [Текст] – К., 1994-1998.
4. Російсько-український словник-довідник "Порадник ділової людини" [Текст] / Укр. НДІ стандартизації, сертифікації та інформатики; Уклад.: Коренга О.М. та ін. - К., 1995.
5. Тараненко О.О., Брицин В.М. Російсько-український словник (сфера ділового спілкування) [Текст] / Заг. ред. О.О. Тараненка. - К., 1996.

Тлумачні словники української мови

1. Короткий тлумачний словник української мови: Близько 6 750 слів [Текст] / Уклад. Д.Г. Гринчишин та ін., За ред. Д.Г. Гринчишина. - К., 1988.
2. Словник української мови: в 11 т. [Текст] - К., 1970-1980. - Т. 1-11.
3. Словник-довідник труднощів української мови [Текст] – К., 1992.

Сучасні перекладні словники російсько-українські й українсько-російські словники

1. Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Шевчук С.В. Русско-украинский, украинско-русский словарь. Отличающаяся лексика [Текст] - К., 1995.
2. Практичний російсько-український словник [Текст] / Укл. П.Г. Гопченко, А.Й. Ягодзінський. - К., 1993.

Орфографічні словники сучасної української мови

1. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису [Текст] / АН УРСР, Ін-т Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; За ред. В.М. Русанівського. - К., 1989.
2. Головащук С.І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник [Текст] - К., 1995.
3. Голоскевич Г. Правописний словник [Текст] - Нью-Йорк — Париж — Сідней — Торонто — Львів, 1994.
4. Орфографічний словник української мови: Близько 120 тис. слів [Текст] / АН України, Ін-т мовознавства; Укл.: С.Г. Головащук, М.М. Пешак, В.М. Русанівський. - К., 1994.
5. Пономарів О. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар [Текст] - К., 1997.
6. Словник-довідник труднощів української мови [Текст] / За ред. С.Я. Єрмоленко. - К., 1992.
7. Український правопис [Текст] / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Ін-т української мови. - 5-те вид. - К., 1996.
8. Чак Є.Д. Складні випадки вживання слів [Текст] - 2-ге вид. - К., 1984.

Орфоепічні словники сучасної української мови

1. Орфоепічний словник [Текст] / Уклад. М.І. Погрібний. - К., 1994. Українська літературна вимова і наголос.
2. Складні випадки наголошення: Словник-довідник [Текст] - К., 1995.

Словники омонімів, паронімів, синонімів, антонімів

1. Демська О.М., Кульчицький І.М. Словник омонімів української мови [Текст] - Львів, 1996.
2. Деркач П.М. Короткий словник синонімів української мови [Текст] - К., 1960.

3. Кочерган М. Словник російсько-українських міжмовних омонімів ("фальшиві друзі перекладача") [Текст] - К., 1997.
4. Полюга Л.М. Словник антонімів [Текст] / За ред. Л.С. Паламарчука. - К., 1987.
5. Російсько-український словник синонімів [Текст] / Укл. Н.П. Башнякова, Г.П. Вишневецька, М.М. Пилинський та ін.; За ред. М.М. Пилинського. - К., 1995.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ, що містять інформацію про історію та сучасний стан української літературної мови

- NovaMova.com.ua - Українська мова в Інтернеті;
- mova.kreschatic.kiev.ua - Уроки державної мови
- www.arkas-proswita.iatr.org.ua - Я розмовляю українською!
- <http://krytylia.ldev.ua> — Журнал «КРИТИКА» (інформація про новий український правопис, термінологічні та інші проблеми сучасної української мови);
- <http://newbabilon.freewebsite.org> — Електронна бібліотека української літератури «Новий Вавилон»;
- <http://novamova.com.ua/index.html> — Українська мова в Інтернеті, консультації фахівців, інформація про українську мову тощо;
- <http://www.doimVka.net/ftemal3134.html> — Україномовний Інтернет;
- <http://www.geocities.com/ukrexlibris/> — Україномовний сайт про сучасну українську мову;
- <http://www.msu.kharkov.ua/tc/> — Галузевий термінологічний центр;
- <http://www.univ.kiev.ua> — Офіційний сайт Київського національного університету імені Тараса Шевченка (інформація про розвиток сучасної української літературної мови на сайті лінгвістичного гуртка);
- <http://www.nestor.mmslcbu/kg/O-ukraiii/>—Інтернет-видання «Компьютерная газета» (про пакет з українським інтерфейсом для Windows XP Professional від Microsoft);
- www.korespondent.net/data/events.httra! — Українська мережа новин «Кореспондент» (інформація про випуск Microsoft україномовної версії Windows);
- www.zn.kiev.ua — Газета «Дзеркало тижня» (сучасний стан української літературної мови);
- www.ukr_mova.com.ua — Інтернет-сайт, що подає різноманітну інформацію про українську літературну мову;
- <http://kneu.kiev.ua> — Офіційний сайт Київського національного економічного університету.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

У 2, 4, 6 семестрах студенти складають залік, у 7 семестрі — іспит.

4. Засоби діагностики успішності навчання

1. Поточний контроль

Проводиться на кожному занятті. Оцінюється рівень розуміння студентом граматичного матеріалу, вміння формулювати основні положення з теми та давати відповіді на запитання, якість підготовки домашнього завдання. У процесі виконання практичної

роботи застосовуються такі критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів-іноземців:

Переказ		Переклад і тестування		Творча робота	
	Обсяг 25-30 слів	100-90%	«5»	(опис, діалог тощо)	
«5»	0-2 помилки	89-75%	«4»	Обсяг 25-30 фраз	
«4»	3-5 помилок	74-60%	«3»	«5»	0-2 помилки
«3»	6-8 помилок	59-35%	«2»	«4»	3-5 помилок
«2»	9-11 помилок	34% та менше	«1»	«3»	6-8 помилок
«1»	12 та більше помилок			«2»	9-11 помилок
				«1»	12 та більше помилок

2. Проміжний контроль

Проводиться по закінченні вивчення теми або модуля. Проходить у формі тестових завдань. Кожен студент отримує індивідуальне завдання, що включає практичні завдання з граматики. У процесі виконання тестових завдань застосовуються такі критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів-іноземців:

100-90%	«5»
89-75%	«4»
74-60%	«3»
59-35%	«2»
34% та менше	«1»

3. Підсумковий контроль

Залік або іспит з української мови проводиться в 2, 4, 6, 7 семестрах. Оцінювання завдань підсумкового контролю знань, умінь і навичок студентів-іноземців здійснюється з урахуванням освітньо-кваліфікаційних вимог.

У 2, 4 семестрах оцінюється:

1. Говоріння.

Монологічне мовлення – уміння передати зміст прочитаного або складеного на матеріалі нейтрального стилю мовлення, прослуханого тексту, перевіряється логічність висловлювання, відповідність мовним нормам. Темп мовлення – 120-130 слів/хв. (за Г.Г. Городіловою).

Діалогічне мовлення – уміння взяти участь у діалозі в запрограмованій ситуації. Контроль: наявність логічної зв'язаності діалогу, відсутність комунікативно-значущих помилок, темп мовлення – 120-130 слів/хв.

2. Аудіювання. Вимоги до аудіотексту: адаптований текст, час звучання тексту – 10 хвилин. Темп звучання – 160-180 слів/хв. (за Н.І. Соболевою). Ступінь розуміння аудіотексту контролюється за допомогою відповідей на запропоновані питання.

3. Читання. Тексти для читання будуються на основі лексики нейтрального стилю мовлення. Обсяг тексту – 300-400 слів. Робота з текстом – 15 хв. (за Н.К. Бенедиктовою). Розуміння тексту перевіряється за допомогою відповідей на питання або переказуванням тексту.

4. Письмо. Перевіряються вміння: а) скласти письмову розповідь із вивченої теми; б) переказати зміст прочитаного або прослуханого тексту; в) скласти план прочитаного або прослуханого тексту.

У 6, 7 семестрах оцінюється:

1. Говоріння.

Монологічне мовлення – уміння передати зміст прочитаного або прослуханого тексту, перевіряється уміння висловити власні погляди, побудувати власне мовленнєве висловлювання. Контроль: логічність висловлювання, відповідність мовним нормам.

Темп мовлення – 150 – 180 слів/хв.

Діалогічне мовлення – уміння брати участь у діалозі в запрограмованій ситуації. Контроль: наявність логічного зв'язку діалогу, ступінь розуміння співрозмовника, відсутність комунікативно-значущих помилок, темп мовлення – 150–180 слів/хв.

2. Аудіювання. Вимоги до аудіотексту: адаптований або неадаптований текст, час звучання тексту – 30-40 хвилин. Темп звучання – 180-240 слів/хв. Кількість подання – один раз. Ступінь розуміння аудіотексту контролюється за допомогою відповідей на запропоновані питання або відтворення тексту.

3. Читання. Перевіряється сприйняття, розуміння тексту, що читає студент про себе. Тексти для читання можуть бути як адаптованими, так і неадаптованими. Обсяг тексту – до 2000 слів. Швидкість читання про себе – 150-180 слів/хв. Робота з текстом – 15-20 хв. Розуміння тексту перевіряється за допомогою відповідей на питання або переказуванням тексту.

4. Письмо. Перевіряються вміння: а) скласти письмову розповідь за вивченою темою; б) переказати зміст прочитаного або прослуханого тексту; в) скласти план прочитаного або прослуханого тексту. Вимоги до складання письмової розповіді: розкриття теми, логічність висловлювання, відповідність мовних засобів мовній системі й нормі.

У ході підсумкового контролю оцінка знань, умінь і навичок студентів-іноземців проводиться за п'ятибальною національною шкалою.

Підсумкове оцінювання мовленнєвої компетенції студента-іноземця

1. Зміст повідомлення.

а) діалогічне мовлення:

Бали	Характеристика
1	Студенти повторюють діалог з опрацьованого в аудиторії тексту та додають до нього 1-2 репліки (на кожного з учасників діалогу), спираючись на різноманітні допоміжні матеріали (малюнок, низка слів, сполучення слів); у цілому додержуються правил поведінки в розмові (не перебивати один одного, виявляти зацікавленість словами співбесідника тощо). При цьому інтонувannya їхніх реплік потребує значної корекції, а добір слів та побудова речень — удосконалення.
2	Студенти повторюють діалог з опрацьованого тексту та додають до нього 1-2 репліки на основі порівняно меншої допомоги викладача (кілька сполучень слів); додержуються правил поведінки в розмові. Інтонувannya їхніх реплік потребує деякої корекції, добір слів та побудова речень потребують удосконалення, корекції.
3	Студенти самостійно складають діалог, додержуються правил мовленнєвого етикету, зокрема висловлюють схвальну оцінку реплік співрозмовника; вміють доречно поставити запитання та відповісти на запитання. У діалозі можуть траплятися відхилення від теми, порушення логічного зв'язку між деякими репліками, може не бути вступної та підсумкової реплік; у мовному оформленні реплік студенти можуть припускатися окремих помилок.
4	Студенти самостійно складають діалог, чітко висловлюють свої думки, виявляють вміння сформулювати цікаве запитання, дати влучну, дотепну відповідь, виявляють уміння бути щедрим на позитивну оцінку й стриманим, коректним у разі незгоди з думкою співрозмовника. У діалозі можуть траплятися окремі відхилення від теми та недоліки у пов'язуванні реплік; мовне оформлення реплік у цілому відповідає нормам.
5	Студенти складають діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми, пов'язують його з власним життєвим досвідом, зіставляють різні погляди на той самий предмет; вміють дібрати переконливі аргументи на захист своєї позиції, здатні змінити свою думку

	в разі переконливих аргументів іншого; додержуються правил поведінки та мовленнєвого етикету в розмові, вміють толерантно вислухати співрозмовника, коротко сформулювати свою думку, даючи можливість висловитися партнеру по діалогу; структура діалогу, мовне оформлення реплік діалогу відповідають нормам.
--	--

б) монологічне мовлення:

Бали	Характеристика
1	Студент, спираючись на значну кількість допоміжних матеріалів (слова, сполучення слів, малюнки, план тощо), буде окремі, не пов'язані між собою речення. Лексика висловлювання потребує збагачення, допускаються мовні та мовленнєві помилки.
2	Студент, спираючись на деякі допоміжні матеріали, буде текст, не розкриваючи при цьому тему (у разі переказу - відтворення змісту тексту потребує збагачення); виклад не зовсім послідовний; студент потребує допомоги викладача у розрізненні основної та другорядної інформації; добір слів потребує вдосконалення (у разі переказу — стикається з труднощами у використанні авторської лексики, яка робить мову яскравою, точною); допускаються мовні та мовленнєві помилки.
3	Студент, не спираючись на допоміжні матеріали, створює достатньо повний текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу). При цьому він може відхилитися від теми; є недоліки в структурі та доборі, співвідношенні основної та другорядної інформації. Студент, хоч і без аргументації, висловлює основну думку, вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу — використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), припускаючись при цьому мовних та мовленнєвих помилок.
4	Студент самостійно буде послідовний, повний текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу); розкриває тему, додержується вимог до структури висловлювання. Може стикатися з труднощами, пов'язаними з необхідністю враховувати співвідношення основної та другорядної інформації; висловлює головну думку (у разі переказу — авторську позицію) і переконливо аргументує її; вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу - використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); може припускатися окремих мовних та мовленнєвих помилок.
5	Студент відповідно до вимог навчальної програми самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації та адресата мовлення; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використати ту чи іншу інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота в цілому відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

в) інформаційна значущість повідомлення:

Бали	Характеристика
1	Студент дає окремі речення, пов'язані з темою повідомлення, не розкриває тему повідомлення та сутності питання, повідомлення практично не містить необхідної інформації.
2	Студент викладає матеріал повідомлення не в достатньому обсязі, повідомлення інформаційно бідне, додаткові матеріали не використовуються.
3	Студент адекватно і в достатньому обсязі викладає матеріал повідомлення відповідно до поставлених цілей, констатує існування різних поглядів на той самий предмет, у процесі підготовки використовує додаткові матеріали лише з одного джерела, не дбаючи про посилення естетичного рівня викладу.
4	Студент адекватно і в достатньому обсязі викладає матеріал повідомлення відповідно до поставлених цілей, аргументовано викладає свою думку, аналізує різні погляди на той самий предмет, у процесі підготовки використовує на підтримку власних міркувань додаткові матеріали лише з одного джерела, не дбаючи про посилення естетичного рівня викладу, не застосовує наочність або технічні засоби.

5	Студент адекватно й у достатньому обсязі викладає матеріал повідомлення відповідно до поставлених цілей, аргументовано викладає свою думку, аналізує різні погляди на той самий предмет, вміє пов'язати тему, що обговорюється, з власним життєвим досвідом, використовує у процесі підготовки додаткові матеріали з різних джерел на підтримку власних міркувань, для посилення естетичного рівня викладу може використовувати різноманітні за видом та формою додаткові матеріали (графічні, аудіо матеріали), технічні засоби.
---	---

Лінгвістична компетенція

а) вимова:

Бали	Характеристика
1	Студент не зв'язує слова між собою інтонаційно, не відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання/говоріння значно нижча від норми.
2	Під час говоріння та читання студент відриває окремі слова одне від одного, не завжди відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови.
3	Студент, не спираючись на допоміжні матеріали, створює достатньо повний текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу). При цьому він може відхилятися від теми; є недоліки в структурі та доборі, співвідношенні основної та другорядної інформації. Учень, хоч і без аргументації, висловлює основну думку, вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу — використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), припускаючись при цьому мовних та мовленнєвих помилок.
4	Студент самостійно буде послідовний, повний текст (у разі переказу — з урахуванням виду переказу); розкриває тему, додержується вимог до структури висловлювання. Може стикатися з труднощами, пов'язаними з необхідністю враховувати співвідношення основної та другорядної інформації; висловлює головну думку (у разі переказу — авторську позицію) і переконливо аргументує її; вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу - використовує авторські засоби виразності, образності мовлення); може припускатися окремих мовних та мовленнєвих помилок.
5	Студент відповідно до вимог навчальної програми самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації та адресата мовлення; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використати ту чи іншу інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота в цілому відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

б) лексичний запас:

Бали	Характеристика
1	Студент знає вивчені найбільш поширені слова, проте не завжди правильно використовує їх у мовленні. Мовлення студента позбавлене лексичної насиченості, не використовуються ідіоми, кліше, порівняння, епітети тощо.
2	Студент використовує прості непоширені речення з опорою на зразок. У мовленні вжито незначну кількість лексичних структур, не завжди точно вжито епітети та порівняння, мовлення не відрізняється значною лексичною забарвленістю.
3	Студент вміє логічно висловлюватися у межах вивчених тем відповідно до навчальної ситуації, а також у зв'язку зі змістом прочитаного, почутого або побаченого, висловлюючи власне ставлення до предмета мовлення; вміє підтримувати бесіду, живляючи короткі репліки; у його мовленні є помилки, які не заважають спілкуванню.

	Мовлення відрізняється стилістичною та лексичною забарвленістю.
4	Студент уміє логічно висловлюватися у межах вивчених тем, передавати основний зміст прочитаного, почутого або побаченого, підтримувати бесіду, вживаючи розгорнуті репліки; у його мовленні є помилки, які не заважають спілкуванню; вдало добирає лексичні засоби (у разі переказу — використовує авторські засоби виразності, образності мовлення), але не завжди стилістично доречно використовує синтаксичні засоби.
5	Студент самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації та адресата мовлення, аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використати ту чи іншу інформацію для вирішення певних життєвих проблем; робота відзначається комунікативною спрямованістю і стилістичною єдністю; багатством і доречним, стилістично виправданим використанням словника та синтаксичних засобів; робота майже позбавлена недоліків у мовному оформленні.

в) граматична правильність:

Бали	Характеристика
1	Значні прогалини в засвоєнні основного програмного матеріалу, коли студент не може побудувати правильно речення, неправильно утворює і вживає граматичні форми; припускається грубих помилок і не може їх виправити; використовує одноманітні граматичні структури.
2	Значні прогалини в засвоєнні основного програмного матеріалу, коли студент не може побудувати правильно речення, неправильно утворює і вживає граматичні форми; допускає грубі помилки і не може їх виправити; використовує одноманітні граматичні структури.
3	Знання основного програмного матеріалу. Студент дотримується правил порядку слів у реченні, допускаючи суттєві помилки, що виправляє за допомогою викладача; утворює і вживає граматичні форми, допускає помилки, що корегуються викладачем; використовує різноманітні граматичні структури.
4	Системне знання програмного матеріалу. Студент дотримується нормативного правила порядку слів у реченні, допускає помилки, але за допомогою викладача виправляє їх; правильно утворює і адекватно вживає граматичні форми, допускає певні помилки, що усуваються; використовує різноманітні граматичні структури.
5	Системне знання програмного матеріалу. Студент чітко дотримується нормативного правила порядку слів у реченні; правильно утворює і адекватно вживає граматичні форми; використовує різноманітні граматичні структури; використання інверсії.

УДК 378.147.34

ББК 81.411.4

Ч. 12

Ч. 12 **Чабан Н.І.** Українська мова (для іноземних студентів): Програма навчальної дисципліни освітньо-професійної підготовки бакалавра напрямів 6.030401 Правознавство (Foreign students), 6.030504 Економіка підприємства (Foreign students), 6.030501 Економічна теорія (Foreign students), 6.030601 Менеджмент (Foreign students) [Текст] / Н.І. Чабан – Херсон: Айлант, 2013. – 14 с.

Навчально-методичне видання

Наталія Іванівна Чабан

Українська мова (для іноземних студентів): Програма навчальної дисципліни освітньо-професійної підготовки бакалавра напрямів 6.030401 Правознавство (Foreign students), 6.030504 Економіка підприємства (Foreign students), 6.030501 Економічна теорія (Foreign students), 6.030601 Менеджмент (Foreign students)

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку _____._____.2013.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. – 3,1.

Тираж – 100 прим. Зам.____.

Видавництво Айлант